

Halpuutimme hintoja

Jussi Pohjonen
Pirkanmaan
hyvinvointialueen
pääluottamus-
mies ja sisätauti-
lääkäri,
SELYn hallituksen
jäsen

Uraporrasjärjestelmä on kaikkialla käytössä, mutta valtaosin keskeneräisenä. Uusia viranhaltijoita rekrytoidaan ja vanhat vaihtavat tehtäviä organisaation sisällä. Useimmiten tehtävien vaativuus lisääntyy aiemmasta, kummassakin tapauksessa. Suunnitelmat palkkojen harmonisoimiseksi ovat vielä keskeneräisempiä. Paljon puhutut piikki- tai tavoitepalkat siintävät aikahorisontissa kuin sateenkaarten päät; eivät kauniina vaan kohti mennessä edeltä loittonevina. Lääkäriliitto ja Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat suosittelevat lääkärin rekrytoinnista seuraavasti: ”Tilanteessa, jossa hyvinvointialueen tietyssä toimipisteessä on korkeampi palkkataso kuin paikallinen palkkaustaulukko kulloinkin osoittaa, on yleensä tarkoituksenmukaista käyttää rekrytoitaessa ko. toimipisteessä yleisesti esiintyvää uraporraspalkkaa. Tällöin saman toimipisteen lääkäreillä on keskenään samansuuruinen uraporraspalkka.” Käytännöksi tämä ei kaikkialla ole valitettavasti edennyt. Seurauksena on niin rekrytoinnin haasteita, mielipahaa kuin kasvavaa harmonisaatiovajettakin.

Eikä siinä vielä kaikki. Kyllä työn halpuuttamiseksi keinot keksitään. Eri alueilla on päädytty säästöpainaisa keventämään hallintoa. Yksinkertainen malli on organisaatiouudistuksen nimissä hallinnollisen viran poistaminen, jolloin syntyy irtisanomisperuste. Tilalle toki useimmiten tarjotaan jotain muuta lääkärin hallinnollista työtä, mutta ainakin näennäisesti pienemmällä vastuulla ja konkreettisesti pienemmällä palkalla. Ai niin, ja meillähän tämän hetkessä palkkataulukossa tehtäväkohtainen palkka onkin sitten matalampi,

kuin mitä vastaavaa tehtävää tekevien kollegoidesi palkkataso on. Mutta kun nyt luodaan uutta, niin eihän me voida lääkäreitä palkata vanhalla mallilla. Henkilökohtaista lisääkö? Höpsis. Sitähän me nyt ei ainakaan myönnetä - tai ainakaan vuosiin, ikinä.

Tänään ja huomenna huolenaiheet ovat ennen kaikkea globaaleja. Epävarmuustekijöitä riittää niin taloudessa kuin turvallisuudessa. Julkisen puolen palkanmaksu edellyttäisi tuloja, mutta talous ei kasva eikä laina liene kestäväntä tulon muotoa. Vieläpä valtion rahoille olisi muitakin ottajia, puolustusvoimat nyt ainakin. Valtion tehtävän voi pelkistetyimmillään katsoa olevan lain ja järjestyksen sekä ulkoisen puolustuksen ylläpitäminen. Kirjassaan Talous ja utopia

(Docendo 2012) Sixten Korkman käyttää tällaisesta valtiomallista termiä yövärtijavaltio. Hyvinvointivaltion käsite on toinen tarina ja valtiomallina kalliimpi sellainen.

Nähtäväksi jää, millaisessa kunnossa julkinen terveydenhuolto tulee tästä rytäkästä ulos. Kollega Kati Kähkösen kolumnissa Erikoislääkäri-lehden numerossa 02/2024 lääkärin

asema kiteytyi hienosti: ”Sairaala ilman lääkäreitä on hoivakoti, mutta lääkäri ilman sairaalaa on yhä lääkäri.” Mielellään ne sairaalat silti säilyttäisi.

” Yksinkertainen malli on organisaatiouudistuksen nimissä hallinnollisen viran poistaminen, jolloin syntyy irtisanomisperuste.